

Poortkatheter

informatie voor patiënten

INLEIDING	3
WAT IS EEN POORTKATHETER?	4
VOORDELEN VAN EEN POORTKATHETER	5
PLAATSEN VAN EEN POORTKATHETER	6
VERZORGEN VAN DE INSNEDE	7
AANPRIKKEN VAN EEN POORTKATHETER	8
ONDERHOUD VAN EEN POORTKATHETER	9
PROBLEMEN MET DE POORTKATHETER	10
VERWIJDEREN VAN EEN POORTKATHETER	12
SPORTEN EN REIZEN MET EEN POORTKATHETER	12
RADIOGRAFIE EN MR	13
NUTTIGE TELEFOONNUMMERS	14
ANDERE VRAGEN OVER UW KATHETER	14

De behandeling van uw ziekte maakt het veelvuldig aanprikken van de bloedbaan noodzakelijk. Daarvoor is een poortkatheter het meest geschikt: deze katheter blijft ter plaatse voor de volledige duur van uw behandeling. In deze brochure vindt u informatie terug over de poortkatheter.

Aarzel niet om een arts of verpleegkundige aan te spreken als u nog vragen hebt. Zij zijn altijd bereid om bijkomende uitleg te geven.

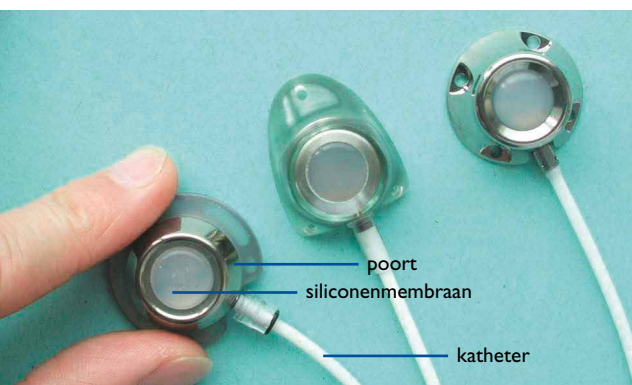
Referentieteam intraveneuze katheterzorg

WAT IS EEN POORTKATHETER?

De poortkatheter (bijvoorbeeld Celsite®, Districath®) bestaat uit twee delen, namelijk een toegangspoort en een katheter (een klein soepel slangetje). Het geheel wordt onderhuids ingeplant.

De toegangspoort bestaat uit titanium en is voorzien van een septum of scheidingswand, vervaardigd uit silicone. Vanuit de poort vertrekt

een soepele katheter waarvan het uiteinde in een grote ader (bloedvat) vlak voor de ingang van het hart wordt gebracht. Met een naald wordt de poort aangeprikt.

Voorbeeld van poortkatheters

Om het septum niet te beschadigen mogen bij het aanprikken enkel speciale naalden, namelijk Huberpuntnaalden, worden gebruikt. Deze naalden hebben een speciale punt met zijdelingse opening.

Huberpuntnaald in poort

VOORDELEN VAN EEN POORTKATHETER

Het septum van de poort wordt eenvoudig aangeprikt. Het enige wat u voelt, is een lichte prik in de huid.

Als de poortkatheter met een naald wordt aangeprikt is het enerzijds mogelijk dat uw therapie langs die weg in de grote bloedvaten wordt toegediend. Anderzijds laat een poortkatheter toe dat bloed vlot en pijnloos kan worden afgenomen. De meeste bloedstalen kunnen via dit systeem worden afgenomen. Het afnemen van bloed via een ader, in de arm bijvoorbeeld, blijft vanzelfsprekend altijd mogelijk.

Door het gebruik van de poortkatheter blijven de oppervlakkig gelegen aders gespaard en worden de infusievloeistoffen en geneesmiddelen toegediend via een dieper gelegen, grote ader. De producten worden zo onmiddellijk sterk verdund zonder nadelige effecten op de bloedvatwand.

PLAATSEN VAN EEN POORTKATHETER

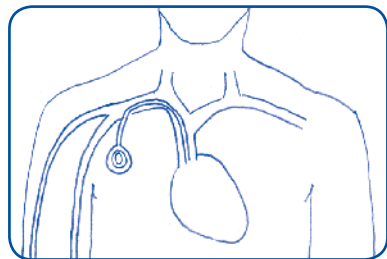
Het systeem wordt volledig onder de huid geplaatst.

Voorbeeld van een implantatieplaats. Na de plaatsing blijft soms een welving van de huid zichtbaar boven de poort. Die welving is zo miniem dat ze met kleding aan nauwelijks op te merken is.

De plaatsing van een poortkatheter gebeurt in de operatiezaal, meestal onder lokale verdoving. Bij kinderen gebeurt de ingreep onder algemene verdoving.

De poort wordt meestal geplaatst ter hoogte van de borstkas. De katheter wordt in een groot bloedvat ingebracht en opgeschoven totdat de tip zich net boven het hart bevindt. De ingreep duurt ongeveer 60 minuten en kan ofwel ambulant ofwel tijdens een ziekenhuisopname gebeuren.

Schematische voorstelling van een implantatieplaats.

Als u antistollingsmedicatie neemt, informeer dan altijd bij uw arts of u die al dan niet voor deze ingreep moet onderbreken.

U hebt één of twee dunne littekens van 1 tot 4 cm lang. Het is mogelijk dat u de dagen na de ingreep wat pijn hebt of een ongemakkelijk gevoel ter hoogte van de insnede, uw hals of schouder. U mag hiervoor een pijnstiller nemen op basis van paracetamol (bijvoorbeeld Dolprone®, Dafalgan®, Perdolan Mono® enzovoort).

Neem zeker **geen** pijnstillers op basis van acetylsalicylzuur (bijvoorbeeld Aspirine®, Aspegic®, Aspro®, Perdolan Compositum®, enzovoort).

Vermijd belasting van arm en schouder aan de kant waar de poort geplaatst is gedurende de eerste vier weken. Vermijd eveneens bruuske, zware en herhaaldelijke kleine bewegingen van de arm.

VERZORGEN VAN DE INSNEDE

Post-Op Visible verband

Op de insnede werd een verband aangebracht dat toelaat om de wonde dagelijks te observeren. Het verband mag ter plaatse blijven tot de hechtingsdraad wordt verwijderd. De aanwezige honingraat laat toe wat vochtlekage van de insnede te absorberen. U mag met het verband douchen.

Als er vocht blijft sijpelen uit de insnede, wordt de wonde dagelijks verzorgd.

Als er hechtingsdraad zichtbaar is, worden in normale omstandigheden de knoopjes van de hechtingsdraad na 10 tot 14 dagen door uw huisarts of in het ziekenhuis verwijderd. Zodra de insnede geheeld en volledig droog is, is wondverzorging niet meer nodig.

Als de huid volledig geheeld is, mag u ze gewoon wassen met water en zeep, baden is eveneens opnieuw toegestaan. Een verband is nu overbodig.

U moet wel geregeld de aanprikplaats blijven nakijken. Als ze pijnlijk, rood of gezwollen is, moet u een arts raadplegen.

AANPRIKKEN VAN EEN POORTKATHETER

De poortkatheter kan onmiddellijk na plaatsing worden gebruikt. Het aanprikken moet strikt aseptisch (vrij van ziektekiemen) gebeuren. Deze handeling wordt uitgevoerd met propere handen na handontsmetting en met kiemarme handschoenen. Voorafgaand aan de procedure moet de huid met een alcoholisch ontsmettingsmiddel (bv. chloorhexidine 2% in alcohol) ontsmet worden. De procedure gebeurt altijd met steriele materialen om besmetting van het systeem te voorkomen.

Om het septum niet te beschadigen mogen bij het aanprikken enkel speciale naalden, namelijk Huberpuntnaalden, worden gebruikt. Er zijn heel wat soorten Huberpuntnaalden in de handel verkrijgbaar. Voor een langdurige toediening (infuustherapie) wordt bij voorkeur een geïntegreerd systeem met gebogen Huberpuntnaald en korte verlengleiding gebruikt. Standaard wordt een naald met een diameter van 20G gebruikt. De naaldlengte kan variëren van 15 tot 32 mm, afhankelijk van de dikte van het onderhuidse weefsel.

Als u het aanprikken pijnlijk vindt, kan uw arts of verpleegkundige een half uur vóór aanprikken een lokaal verdovend middel (Emla® zalf of klever) gebruiken om de huid tijdelijk te verdoven.

Als uw poortkatheter in het ziekenhuis zal worden aangeprikt, draagt u best makkelijk te openen bovenkleding. Liefst een hemd met knopen of kleding met een brede halsopening (geen pull met hoge kraag). Op die manier is de plaats waar de poortkatheter zich bevindt makkelijk toegankelijk.

ONDERHOUD VAN DE POORTKATHETER

Na elk gebruik en minstens om de 12 weken moet de katheter met 10 ml fysiologische zoutoplossing 0,9% pulserend worden doorgespoeld. Als u niet langer intraveneuze therapie krijgt, gebeurt het spoelen door een thuisverpleegkundige (via een organisatie of een zelfstandige) of door de huisarts. Dit wordt in overleg met u geregeld voor u het ziekenhuis verlaat. Hiervoor krijgt u van uw behandelende arts een voorschrift voor de thuiszorg bij ontslag.

Als u niet bij de thuiszorg terecht kunt, kunt u tijdens een al geplande consultatie de poortkatheter laten spoelen.

PROBLEMEN MET DE POORTKATHETER

ALGEMENE LICHAMELIJKE PROBLEMEN

Koorts boven 38,5 °C en/of rillingen **na het aanprikken en spoelen van de poortkatheter**

- ✓ Neem een geneesmiddel in om uw koorts te laten dalen (bijvoorbeeld Dafalgan®) en controleer uw temperatuur na één uur opnieuw.
- ✓ Contacteer uw huisarts of ga naar de spoedgevallendienst wanneer uw temperatuur na 1 uur nog altijd boven de 38,5 °C blijft. Mogelijk is de poortkatheter geïnfecteerd.

Pijn of zwelling aan de zijde van de poortkatheter

De arm, de hals of het aangezicht kan gezwollen zijn en pijnlijk aanvoelen.

- ✓ Verwijder hand- en polsjuwelen indien mogelijk.
- ✓ Neem eventueel een geneesmiddel tegen de pijn in.
- ✓ Kom naar de spoedgevallendienst om de oorzaak op te sporen en zo nodig een behandeling op te starten.

FUNCTIONELE PROBLEMEN

Het aspireren of afnemen van bloed is onmogelijk

Bij een poortkatheter wordt altijd gecontroleerd of het aspireren van bloed vlot verloopt. Dit dient om na te gaan of de naald correct ter plaatse zit.

Als de (thuis)verpleegkundige of huisarts moeilijk of geen bloed kan aspireren, zijn de volgende handelingen mogelijk:

- ✓ De katheter extra spoelen met fysiologische zoutoplossing 0,9%.
 - ✓ Op de linker- of rechterzijde gaan liggen, diep inademen, hoesten of op uw hand blazen. Dit dient om de positie van de kathetertip in de bloedbaan te wijzigen, zodat er toch bloed kan geaspireerd worden.
 - ✓ De poort opnieuw laten aanprikken, eventueel met een langere naald.
- Als alle acties zonder resultaat blijven, contacteer het katheterteam.

Weerstand bij het spoelen van de poortkatheter

Als het spoelen van de katheter moeilijk of onmogelijk is, kan de (thuis)verpleegkundige of huisarts in eerste instantie de naald herprikken en, indien mogelijk en zonder extra druk uit te oefenen, de katheter spoelen met fysiologische zoutoplossing 0,9%. Als dit zonder resultaat blijft, contacteer het katheterteam.

LOKALE PROBLEMEN

Roodheid, etter of pijn ter hoogte van de prikplaats

Neem in dat geval altijd contact op met het katheterteam. Bij uitgesproken klachten buiten de kantooruren neemt u contact op met de huisarts of komt u naar de spoedgevallendienst.

VERWIJDEREN VAN EEN POORTKATHETER

De poortkatheter kan ter plaatse blijven voor de volledige duur van de behandeling en nog een tijd erna. Het systeem kan tot 2 000 maal worden aangeprikt. De katheter wordt alleen vroegtijdig verwijderd bij ernstige verwickelingen zoals infectie of verstopping. In overleg met uw arts wordt bepaald wanneer de poortkatheter wordt verwijderd.

Het verwijderen van de poortkatheter gebeurt door een kleine ingreep onder lokale verdoving in de operatiezaal, langs hetzelfde litteken als de plaatsing van de poortkatheter. De ingreep duurt gewoonlijk een half uur.

SPORTEN EN REIZEN MET EEN POORTKATHETER

SPORTEN

De aanwezigheid van een poortkatheter vormt meestal geen belemmering voor het sporten. Laat de chirurg vooraf weten als u een sport beoefent waarbij een intensief gebruik van de arm of schouder vereist is (bijvoorbeeld boogschieten, tennis enzovoort). In de mate van het mogelijke zal de chirurg hiermee rekening houden.

REIZEN

De poortkatheter wordt overal ter wereld gebruikt. In vrijwel elk land kunt u ziekenhuisartsen vinden die ervaring hebben met dit systeem en u kunnen helpen.

Bij veiligheidscontroles op luchthavens of in warenhuizen zal de poortkatheter het alarmsysteem niet activeren. U mag gerust deze controlesystemen passeren. Let op: de Huberpuntnaald moet wel verwijderd zijn.

AUTORIJDEN

Ondanks de poortkatheter blijft het dragen van een autogordel verplicht.

RADIOGRAFIE EN MR

Een poortkatheter mag gebruikt worden om tijdens medische onderzoeken (CT-scan, MR-scan of andere onderzoeken) contrastvloeistof toe te dienen.

NUTTIGE TELEFOONNUMMERS

In geval van problemen kunt u altijd contact opnemen met:

- de verpleegkundigen van het referentieteam intraveneuze katheterzorg, bereikbaar tijdens de kantooruren via tel. 016 34 08 64 of via het secretariaat oncologische heekunde tel. 016 34 68 32, 016 34 68 29 en 016 34 68 31.
E-mailadres: intraveneuze_katheterzorg@uzleuven.be

ANDERE VRAGEN OVER UW KATHETER

Noteer hier vragen die u bij uw volgende afspraak bij de arts zeker wilt stellen. Wanneer u snel een antwoord nodig hebt voor uw katheterprobleem kunt u natuurlijk altijd telefonisch contact opnemen met het ziekenhuis.

© mei 2019 UZ Leuven

Overname van deze tekst en illustraties is enkel mogelijk na toestemming van de dienst communicatie UZ Leuven.

Ontwerp en realisatie

Deze tekst werd opgesteld door het referentieteam intraveneuze katheterzorg in samenwerking met de dienst communicatie.

U vindt deze brochure ook op www.uzleuven.be/brochure/700535.

Opmerkingen of suggesties bij deze brochure kunt u bezorgen via communicatie@uzleuven.be.

Verantwoordelijke uitgever
UZ Leuven
Herestraat 49
3000 Leuven
tel. 016 33 22 11
www.uzleuven.be

 mynexuzhealth

Raadpleeg uw medisch dossier
via www.mynexuzhealth.be
of download de app

